

Regulace – její dopady na kvalitu a cenu potravin

Radek Sazama, ředitel Komory obchodních řetězců, Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR

Potravinářský retail je v obecné rovině regulován stovkami různých předpisů. Mezi tyto předpisy patří i Zákon o významné tržní síle, jehož možné dopady nebyly nikdy relevantně zhodnoceny. Společnost Deloitte nově připravují studii na toto téma.

- V únoru 2008 byl skupinou poslanců předložen [návrh Záкона o významné tržní síle](#).
- [9. září 2009](#) byl schválen Zákon o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití.
- Původním cílem měla být [ochrana malých a středních producentů](#) před tlakem velkých obchodních řetězců, úprava odběratelsko-dodavatelských vztahů a samozřejmě [ochrana spotřebitele](#).
- [Důvodová zpráva](#) k tomuto zákonu byla provedena velmi stručně a postrádala relevantní argumenty.
- [Zhodnocení dopadů regulace](#) („RIA“) provedené v rámci novelizace zákona v roce 2015 bylo zpracováno opět velmi povrchně a bez faktické kvantifikace dopadů regulace.
- ZVTS platí osmým rokem. Dodnes neexistují [žádná objektivní zhodnocení](#) jeho dopadů.

Deloitte.

Společnost Deloitte takové zhodnocení v současnosti zpracovává ve spolupráci s odběrateli a dodavateli.

Pod záštitou SOCR ČR tak vzniká studie, který pokrývá mj. následující oblasti:

- Dopady ZVTS do [struktury](#) a [fungování trhu](#).
- Dopady ZVTS do maloobchodních [cen potravin](#).
- Dopady ZVTS do [kvality](#) nabízených potravin.
- [Zkušenosti](#) tržních subjektů (prvovýrobců, dodavatelů, odběratelů) a jejich názor na regulaci.
- [Zahraniční přístupy](#) k nekalo-soutěžním praktikám.

Zahraniční srovnání: Zákon o významné tržní síle je ve stávající podobě unikátní. Regulace významné tržní síly a nekalo-soutěžních praktik se v Evropě ubírá rozdílnými směry. Podobný formát regulace lze identifikovat jen v několika málo státech.

V České republice nebo Velké Británii se prosazuje **absolutní přístup** k vymezení tržní síly, kdy jsou zohledněny **všechny obchodní vztahy jednoho subjektu**.

V Německu či Dánsku naopak existuje regulace preferující tzv. **relativní přístup** k významné tržní síle. Ten zohledňuje **vzájemné působení subjektů** dle jejich tržní síly v **konkrétním vztahu**.

Vybrané zahraniční přístupy

Oblast	ČR	Dánsko	Německo	Nizozemí	Polsko	VB
Specializovaný zákon k VTS?	Ano.	Ne.	Ne.	Ne.	Ano.	Ano.
Pouze potravinářství?	Ano.	Ne.	Ne.	Ne.	Ano.	Ano.
Zákon se vztahuje na?	Odběratele.	Odběratele i dodavatele.	Odběratele i dodavatele.	Odběratele i dodavatele.	Odběratele i dodavatele.	Odběratele.
Existence hranice pro působnost zákona?	Ano.	Ne.	Ne.	Ne.	Ano.	Ano.

Podobně *jednostranně* zaměřená regulace byla identifikována ve Velké Británii. Právě ve Velké Británii však 4 největší řetězce ovládají 70 % trhu. V České republice je takový podíl do 40 %.

Kam směřuje evropská legislativa?

V nejbližší době lze očekávat koordinaci postoje k problematice VTS a nastolení společných pravidel na evropské úrovni.

 12. dubna 2018 Komise zveřejňuje návrh směrnice postihující neférové obchodní praktiky v potravinářství.

 Směrnice byla iniciována ze strany **Francie**.

 Komisař Phil Hogan hovoří o „nutnosti **zesílit pozici SME dodavatelů** v potravinářském dodavatelském řetězci.“

 Současný návrh dává kontrolní a vynucovací pravomoc **vybranému úřadu** na národní úrovni.

Směrnice **nepracuje s konceptem významné tržní síly**, jedná se o nekalo-soutěžní úpravu.

 Prostor pro vyjádření se k Směrnici je od **12. dubna** do **14. června 2018**.

Současná podoba ZVTS má mnohem restriktivnější pojetí, návrh Směrnice směřuje k liberálnější regulaci.

Directive on unfair trading practices in business-to-business relationships in the food supply chain

 Směrnice ukládá **minimální seznam** zakázaných praktik i nutných smluvních pravidel.

 Cílem je **ochrana pouze SME dodavatelů** před většími odběrateli.

 Nekalého jednání se může dopustit pouze odběratel.

 Vybrané body z článku 3 (Zákaz „nefér“ praktik)

- Splatnost **30 dní** u netrvanlivého zboží
- **Náhlé zrušení dodávky** rychloobrátkových potravin, kdy dodavatel nemůže najít alternativní odběr
- Odběratel **jednostranně a retroaktivně** mění **smluvní podmínky**
- Odběratel nutí dodavatele **platit za plýtvání zboží** na straně odběratele

Předběžné závěry studie Deloitte: některé body ZVTS nevyhovují většině dotázaných. Připravovanou směrnicí EU bude nutné implementovat do české legislativy a ZVTS se proto otevře. Je vhodná doba pro diskuzi nad možnými změnami.

Problematická **interpretace** zákona.

Jednotlivé strany smluvního vztahu si jednotlivá ustanovení ZVTS nevykládají stejně.

Problematický je např. **limit finančního plnění** ve výši 3 % vzájemného ročního obrátu.

- Nejasně definováno, co lze zahrnout do finančního plnění.
- Omezující pro obě strany: snížení reklamního potenciálu.

Nulový dopad do kvality nabízeného zboží pro spotřebitele.

Maloobchodní ceny potravin pro spotřebitele se v důsledku ZVTS **neměnily**.

Pozitivně hodnoceno je prakticky pouze **sjednocení doby splatnosti** a **zvýšení transparentnosti** při uzavírání smluv.

„Dle našeho názoru ZVTS v problematice vztahů mezi dodavateli a odběrateli nic nevyřešil. Naopak oběma stranám obchodování zkomplikoval a dle našeho názoru v některých částech paradoxně znevýhodnil dodavatele.“

Dodavatel

„Nevyhovuje ani odběratelům, ani dodavatelům. Obě strany jsou nucené přizpůsobit podnikání nejasné a omezující legislativě, zákon poškozuje obě strany.“

Odběratel

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), síť jejich členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejich členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Více informací o naší globální síti členských firem je uvedeno na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, poradenství, právního a finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a související služby klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poznatky a poskytuje svým klientům, mezi něž patří čtyři z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®, vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 245 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, kontaktujte nás prostřednictvím sociálních sítí Facebook, LinkedIn či Twitter.

Společnost Deloitte ve střední Evropě je regionální organizací subjektů sdružených ve společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, která je členskou firmou sdružení Deloitte Touche Tohmatsu Limited ve střední Evropě. Odborné služby poskytují dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, které jsou samostatnými a nezávislými právními subjekty. Dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited patří ve středoevropském regionu k předním firmám poskytujícím služby prostřednictvím více než 6 000 zaměstnanců ze 44 pracovišť v 18 zemích.